

medycyna weterynaryjna

ORGAN POLSKIEGO TOWARZYSTWA NAUK WETERYNARYJNYCH

Czasopismo poświęcone nauce i praktyce weterynaryjnej, założone w 1945 r. przez Wydział Weterynaryjny UMCS w Lublinie.

Wydawane z dotacją Komitetu Badań Naukowych

Referowane w: Biological Abstracts, Focus On: Veterinary Science and Medicine, Veterinary Bulletin, Index Veterinarius

REDAKCJA: prof. dr hab. Edmund K. PROST – redaktor naczelny, prof. dr hab. Elżbieta PEŁCZYŃSKA – z-ca redaktora naczelnego, dr Krzysztof SZKUCIK – sekretarz administracyjny, mgr inż. Elżbieta Stachyra – sekretarz redakcji

RADA REDAKCYJNA: prof. dr hab. Ryszard Badura, prof. dr hab. Zdzisław Larski, prof. dr hab. Marian Tischner, prof. dr hab. Stanisław Wołoszyn

RADA PROGRAMOWA: prof. dr hab. Wiesław Barej, prof. dr hab. Stanisław Cąkała, prof. dr hab. Zygmunt Cygan, prof. dr hab. Zdzisław Gliński, prof. dr hab. Marian Grundboeck, prof. dr hab. Tomasz Janowski, prof. dr hab. Teodor Juszkiewicz, prof. dr hab. Jerzy Kita, prof. dr hab. Włodzimierz Kluciński, prof. dr hab. Władysław Lutyński, dyr. dr Henryk Maciołek, prof. dr hab. Michał Mazurkiewicz, prof. dr hab. Zygmunt Pejsak, prof. dr hab. Zbigniew Samborski, prof. dr hab. Tadeusz Studziński, prof. dr hab. Eustachy Szeligowski, prof. dr hab. Krzysztof Świeżyński, prof. dr hab. Jan Tropiło, prof. dr hab. Marian Truszczyński, prof. dr hab. Janusz Wawrzkiwicz, prof. dr hab. Jan Żmudzi.

MARIAN TRUSZCZYŃSKI

artykuł przeglądowy

Występowanie na świecie ważniejszych chorób zakaźnych listy A i B

Państwowy Instytut Weterynaryjny, Al. Partyzantów 57, 24-100 Puławy

W czasie trwania 63 Sesji Ogólnej Międzynarodowego Urzędu Epizootii w Paryżu (15-19 Maj 1995) została przedstawiona informacja o sytuacji epizootologicznej na świecie w okresie 1994 do kwietnia 1995 (1).

Zgodnie z tym pryszczycę, wywołaną przez typ O, stwierdzono w Libii i Tunezji. Choroba powodowana przez typ SAT3 wystąpiła w Namibii (region Caprivi).

Urugwaj zaprzestał szczepień profilaktycznych przeciw pryszczycy, począwszy od czerwca 1994 r.

Zmniejszyła się o około 90% liczba ognisk pryszczycy w Argentynie, natomiast w Brazylii zanotowano wzrost liczby ognisk. Paragwaj określił północno-zachodnią część kraju jako wolną od pryszczycy; na tym terenie nie są prowadzone szczepienia przeciwpryszczycowe. W kwietniu 1994 r. stwierdzono cztery ogniska pryszczycy w Tadżikistanie. Pryszczycę zanotowano na Półwyspie Malajjskim. Ogniska w

części północno-zachodniej były wywołane przez typ O, podczas gdy występujące w części północno-wschodniej powodował typ Azja 1. Na Filipinach (wyspa Luzon) wykazano, począwszy od lata 1994, ogniska pryszczycy, wywołane przez typ O, A i C.

W Grecji w 1994 r. wystąpiła pryszczycza, wywołana przez typ O i utrzymywała się od lipca do września. W marcu 1995 r. notowano, wywołaną przez typ O, pryszczycę w Tracji (Turcja). Typ O jest najczęściej izolowanym serotypem w rejonie Środkowego Wschodu.

Jako priorytetową w zapobieganiu pryszczycy uznano skuteczną kontrolę granic, przeciwdziałającą nielegalnemu obrotowi zwierzętami z krajów zakażonych do wolnych od tej choroby.

Pęcherzykowe zapalenie jamy pyskowej najczęściej występowało w Kolumbii.

Choroba pęcherzykowa świń została w 1994 r. stwierdzona we Włoszech i Holandii.

Księgosusz występował w Erytrei, Ugandzie i Etiopii. W Kenii w grudniu 1994 r. podobną do księgosuszu chorobę rozpoznano u bawołów. Sporadycznie występował księgosusz na obszarze Środkowego Wschodu oraz w Turcji wschodniej i Iranie. Chorobę rozpoznano też w Indiach (w czterech południowych stacjach), w Pakistanie (północna część kraju) i w Sri Lance, gdzie w 1994 r. stwierdzono jedno ognisko.

Księgosusz małych przeżuwaczy notowano w państwach Afryki wschodniej i zachodniej, na terenie Środkowego Wschodu i prawdopodobnie również w Indiach.

Wszystkie regiony Afryki kontynentalnej, z wyjątkiem północnej Afryki, zgłaszały w 1994 r. ogniska pleuropneumonii bydła. W Portugalii obserwowano wyraźny spadek liczby ognisk wymienionej choroby.

Guzowate zapalenie skóry (ang. Lumpy skin disease) ponownie wystąpiło w Mali. Choroba ta rozprzestrzeniła się w kierunku północno-zachodnim do Angoli oraz do RPA i Namibii.

Gorączka doliny Rift została potwierdzona w Malawi.

Choroba sinego języka po raz pierwszy wystąpiła w Japonii.

Wzrosło nasilenie występowania ospy kóz w Algierii i Maroku. Chorobę tę notowano w Rosji po 14-letniej nieobecności. Po jednym ognisku ospy kóz wykazano w Grecji i Mołdawii.

OIE nie otrzymał żadnych informacji co do występowania afrykańskiego pomoru koni. Egipt zaprzestał szczepień przeciw tej chorobie.

Afrykański pomór świń pozostawał w omawianym okresie problemem w Transvaalu (RPA). W Mozambiku wykazano go po raz pierwszy od 1960 r. Ponownie pojawił się w Kenii, licząc od 1964 r. Zgodnie z danymi Komisji Europejskiej OIE występowanie afrykańskiego pomoru świń w Europie zostało ograniczone do 11 dystryktów prowincji Huelva, Sewilla i Kordoba (Hiszpania). Istnieje szansa, że przy końcu 1995 r. Hiszpania zostanie uznana za kraj wolny od afrykańskiego pomoru świń.

W lutym 1994 r. zawleczono klasyczny pomór świń do Kostaryki. O jego wystąpieniu na Półwyspie Malajzjskim oraz w Bułgarii (14 ognisk) poinformowano w 1994 r. Stanowił w 1994 i 1995 r. poważny problem w szeregu państw europejskich. Z tego powodu w Niemczech i Belgii poddano ubojowi sanitarnemu duże liczby świń.

W Australii zanotowano ograniczone ognisko pomoru drobiu. Chorobę tę rozpoznano również w Meksyku w styczniu 1995 r.

W RPA, w Swaziland oraz w Zimbabwie znaczne straty spowodował rzekomy pomór drobiu. Wystąpienie tej choroby zanotowano w Tajwanie w marcu 1995 roku.

W Niemczech wprowadzono obowiązek szczepień profilaktycznych przeciw rzekomemu pomorowi drobiu w odniesieniu do wszystkich małych ferm. Warunkiem sprzedaży ptaków jest ich uprzednie uodpornienie. Już obecnie widoczne są pozytywne skutki tego zarządzenia.

Przechodząc do omawiania występowania chorób listy B należy stwierdzić, że wścieklizna nadal rozszerzała się w Belgii i Szwajcarii, podczas gdy we Francji liczba ognisk zmniejszyła się o 62%.

Belgia, Niemcy i Słowenia wyraziły pogląd, że szczepienie doustne lisów nie jest wystarczającym zabiegiem w zwalczaniu wścieklizny na obszarach, gdzie populacja lisów szybko rozmnaża się. Dodatkowo, wskazane wydaje się być stosowanie metod, ograniczających rozmnażanie się lisów.

Wyniki po doustnych szczepieniach lisów przeciw wściekliznie okazały się zadowalające na Węgrzech; ograniczenia budżetowe uniemożliwiają bardziej systematyczne ich kontynuowanie.

Jak przewidywano, liczba przypadków gąbczastej encefalopatii w Wielkiej Brytanii obniżyła się w ciągu 1994 r. o około 26%, w porównaniu z rokiem 1993. W Niemczech rozpoznano trzy przypadki choroby, a we Włoszech dwa – u importowanego bydła. Francja, Irlandia, Portugalia i Szwajcaria informowały o zdiagnozowaniu odpowiednio: 4, 19, 12 i 64 przypadków gąbczastej encefalopatii u bydła.

Wydaje się, że nie wszystkie przypadki gąbczastej encefalopatii stwierdzane poza Wielką Brytanią związane są z importem stamtąd zakażonego bydła. Wskazywałoby to na ewentualną adaptację wirusa trzęsawki owiec (ang. scrapie) do organizmu bydła też poza Wielką Brytanią.

Na Węgrzech zanotowano zwiększającą się liczbę przypadków gruźlicy bydła, wywołanych przez *Mycobacterium tuberculosis*.

W Azerbejdżanie w ciągu ostatnich trzech lat gruźlica i brucelozą bydła stanowiły poważny problem.

Reasumując wolno stwierdzić, iż w Europie zbliżamy się do likwidacji pomoru afrykańskiego świń. Pozytywnie należy ocenić szczepienia doustne lisów przeciw wściekliznie. Pyszczycza stanowi natomiast ciągłe zagrożenie dla Europy, o czym może świadczyć jej niedawne wystąpienie w Grecji oraz stwierdzone po 63 Sesji Ogólnej OIE ogniska w Rosji. Nadal poważnym problemem pozostaje klasyczny pomór świń. Potencjalnym zagrożeniem jest gąbczasta encefalopatia bydła.

Piśmiennictwo

1. Final report, 63rd General Session of the International Committee, Office International des Epizooties, Paris, 15-19 May 1995.

Adres autora: prof. zw. dr hab. Marian Truszczyński, Al. Partyzantów 57, 24-100 Puławy